

EXPUNERE DE MOTIVE

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 6484
ÎN SIRE	
Ziua 28	Luna 10 2022

În anul 1990, în urma manifestațiilor de amploare declanșate în data de 22 aprilie 1990 pentru apărarea drepturilor câștigate la Revoluția din Decembrie 1989, respectiv dreptul la libertate, la libera exprimare și la constituirea unui climat politic conform prevederilor punctului 8 din Proclamația de la Timișoara, protestele pașnice au fost înăbușite în mod violent și nelegal de către forțele de ordine și de către grupuri de mineri. Astfel, cetățeni nevinovați au fost agresați, bătuți, torturați, arestați, interogați și amenințați cu arme de foc, violențe în urma cărora s-au constatat decese iar alte victime au avut nevoie de internare în unități spitalicești, producând acestora prejudicii morale și materiale în condițiile în care, după Decembrie 1989, se începuse instaurarea statului de drept și a democrației în România.

Secretariatul de Stat este în posesia listei nominale cu un număr de 1390 de părți ale dosarului 47/P/2014, instrumentat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte De Casație Și Justiție - Secția Parchetelor Militare, în vederea identificării persoanelor care vor beneficia de prevederile prezentei ordonanțe.

Întrucât statul român a fost condamnat pe plan internațional pentru lezarea gravă a drepturilor fundamentale și constituționale ale cetățenilor români care au participat la demonstrațiile succesive din Piața Universității – București din perioada 22 aprilie 1990 – 13 iunie 1990, autoritățile române, prin organele judiciare competente, au demarat cercetări privind identificarea și pedepsirea persoanelor vinovate. Deoarece factorul politic a influențat cursul anchetei penale în sensul trenării finalizării urmăririi penale și a trimiterii în judecată a persoanelor vinovate - motiv pentru care se creează o gravă și continuă vătămare a victimelor mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990 - , statul român a fost chemat în judecată de către unele victime ale mineriadei. În acest sens se reține că, începând cu anul 2014, România a fost obligată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) să continue investigațiile în dosarul nr. 47/P/2014, cercetările fiind efectuate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Parchetelor Militare.

Această realitate juridico-factuală este reflectată și în hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din data de 17 septembrie 2014 în cauza Mocanu și alții împotriva României (cererile numărul: 10.865/09, 45 886/07 și 32.431/08) Strasbourg. Prin această hotărâre Curtea Europeană de Justiție definește statutul de victimă a mineriadei condamnând Statul Român pentru nefinalizarea procedurii

autoritățile statului român pentru identificarea persoanelor responsabile pentru tortura și relele tratamente aplicate persoanelor din dosar care au participat la mineriadă.

Articolul din Hotărârea C.E.D.O. din data de 17 septembrie 2014 în cauza Mocanu și alții împotriva României (cererile numărul: 10.865/09, 45 886/07 și 32.431/08):

“17. Acum este necesară încadrarea corectă a faptelor din speță în dreptul penal, ceea ce nu au făcut cele mai înalte autorități judiciare și de urmărire penală interne. Manipularea încadrării juridice a evenimentelor în litigiu, astfel încât acestea să facă obiectul unor termene de prescripție, care nu ar fi fost aplicabile dacă aceste evenimente ar fi fost încadrate corect, contravine însuși obiectului și scopului art. 2 și 3 din Convenție și art. 1 din Convenția privind imprescriptibilitatea crimelor de război și a crimelor împotriva umanității. Este vorba aici despre elementul crucial al cauzei. Astfel cum am arătat anterior, toate probele de la dosar indică faptul că sunt întrunite elementele constitutive ale unei crime împotriva umanității - săvârșită de conducători ai statului român, în special de membri ai Guvernului de la acea vreme și de ofițeri superiori ai armatei. Statul trebuie să își îndeplinească obligația pe care i-o impune dreptul internațional și să îi să aducă în fața justiției pe responsabilii pentru atacul general și sistematic lansat împotriva populației civile române, în special pe cei care au săvârșit această crimă în exercițiul unor funcții civile sau militare de conducere. În plus, în vederea executării depline și în întregime a hotărârii Marii Camere, statul pârât trebuie să instituie un mecanism de despăgubire eficient, destinat să repare prejudiciile suferite de victime și familiile respective ale acestora din cauza încălcărilor în masă ale unor drepturi ale omului, care au avut loc în cursul perioadei de tranziție, ținând seama de numeroasele cereri pendinte în fața Curții și de numărul considerabil al altor victime ale încălcărilor în cauză⁴⁰ “.

În justificarea caracterului de urgență se mai reține că, urmare a anulării urmăririi penale de către Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul 1752/1/2017, în continuare se tergiversează finalizarea urmăririi penale iar victimele care mai trăiesc sunt în continuare grav prejudiciate.

Parlamentul a aprobat raportul Comisiei de cercetare a evenimentelor din 13-15 iunie 1990, raport în care se recomandă Guvernului să identifice victimele mineriadelor și să ia măsuri reparatorii, ceea ce nu s-a realizat până în prezent.

Un alt raționament care stă la bază întocmirii prezentei expuneri de motive este acela că dintre cele 1389 persoane care aveau calitatea de părți vătămate în dosarul mineriadei numărul 1752/1/2017 au decedat mai mult de 600, motiv pentru care se impune cu celeritate adoptarea unui act normativ care să creeze o minimă

reparație morală și materială față lezarea sau pierderea unor drepturi substanțiale cum ar fi:

- dreptul la viață;
- dreptul la integritate fizică;
- dreptul la demnitate.

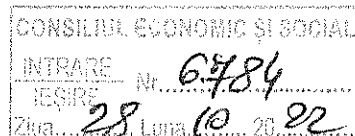
În acest sens se va acorda vicimelor mineriadelor din iunie 1990 o indemnizație reparatorie viageră lunară în coeficient de 1,1 calculată pe baza coeficienților de multiplicare aplicați asupra câștigului salarial mediu brut, utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale, aferent anului care se face plată.

De prevederile prezentei legi nu pot beneficia:

- persoanele care au fost despăgubite de statul român ca urmare a unor acțiuni în instanța de judecată;
- persoanele care au făcut parte din aparatul de represiune, securitate și poliție sau au desfășurat activități de poliție politică și cei care au făcut parte din CFSN - Consiliul Frontului Salvării Naționale;
- persoanele care sunt dovedite că în perioada 1945-1989 au deținut cel puțin o demnitate sau o funcție de conducere în cadrul organelor de conducere la nivel local, regional sau național ale Partidului Comunist Român;
- persoanele care sunt dovedite că, în perioada 1947-1989, au fost militari (cu grade și funcții), în structurile militarizate ale statului comunist și care au făcut parte din aparatul de represiune (securitate și miliție) precum și cei care au de informat sau au folosit mijloace de informare în masă în scop de diversiune ori acționat sub orice formă împotriva Revoluției Române din decembrie 1989, au emis ordine și dispoziții în favoarea menținerii structurilor fostului partid comunist și pentru apărarea dictatorului.
- persoanele care au fost declarate, având calitatea de colaboratori/lucrători ai securității, prin hotărâri definitive ale instanțelor de judecată.

INITIATORI:

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind acordarea unor drepturi victimelor mineriadei
de la București din perioada 13-15 iunie 1990

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Articolul 1

Mineriada din 13-15 iunie 1990 a rămas în istoria României ca o pagină neagră, în care demonstrațiile pașnice de la București împotriva guvernului, au fost reprimare cu brutalitate de forțele de ordine, cu ajutorul minerilor.

Articolul 2

Prezenta lege reglementează modalitățile de exercitare a recunoștinței față de victimele mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990, iar pentru cinstirea memoriei și în semn de grațitudine se instituie următoarele calități:

- urmași ai persoanelor care au decedat în timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990;
- persoană care au fost rănită în timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990;
- persoană care fost arestată ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990;
- persoana care au fost reținute ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990.

Articolul 3

De prevederile prezentei legi nu pot beneficia:

- persoanele prevăzute la art.2 care au fost despăgubite de statul român ca urmare a unor acțiuni în instanța de judecată;

b) persoanele care au făcut parte din aparatul de represiune, securitate și poliție sau au desfășurat activități de poliție politică și cei care au făcut parte din CFSN - Consiliul Frontului Salvării Naționale;

c) persoanele care sunt dovedite că în perioada 1945-1989 au deținut cel puțin o demnitate sau o funcție de conducere în cadrul organelor de conducere la nivel local, regional sau național ale Partidului Comunist Român;

d) persoanele care sunt dovedite că, în perioada 1947-1989, au fost militari (cu grade și funcții), în structurile militarizate ale statului comunist și care au făcut parte din aparatul de represiune (securitate și miliție) precum și cei care au de informat sau au folosit mijloace de informare în masă în scop de diversiune ori acționat sub orice formă împotriva Revoluției Române din decembrie 1989, au emis ordine și dispoziții în favoarea menținerii structurilor fostului partid comunist și pentru apărarea dictatorului.

e) persoanele care au fost declarate, având calitatea de colaboratori/lucrători ai securității, prin hotărâri definitive ale instanțelor de judecată.

Articolul 4

(1) Dovada calităților prevăzute la art. 2 se face de către persoana interesată, cu înscrisuri oficiale eliberate de către organele/autoritățile competente, din care să rezulte, după caz:

a) privarea de libertate în locuri de deținere, pentru efectuarea de cercetări sau constrângerea, atât prin monitorizarea neîntreruptă, cu orice mijloace cât și prin presiuni sau ordine directe, în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990;

b) internarea medicală, ca urmare a leziunilor suferite în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990;

c) certificatul de deces al celui decedat în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990 și documentele care dovedesc calitatea de urmaș.

(2) Dosarul pentru calitatea prevăzută la art. 2 lit.a), cea de urmaș al persoanei care a decedat în timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990, trebuie să cuprindă următoarele documente:

a) copie legalizată după certificatul de deces a persoanei care a decedat în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990;

b) documente care dovedesc calitatea prevăzută la art. 2 lit.a), în original sau copie legalizată;

c) înscrisuri oficiale eliberate de către organele/autoritățile competente din care să rezulte că decesul persoanei a avut loc în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată;

d) cerere tipizată privind acordarea calității prevăzute la art. 2 lit.a), în original;

e) actul de identitate a persoanei care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.a), în copie;

f) două fotografii tip pașaport;

g) declarație pe propria răspundere din care să reiasă că persoana care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.a) nu se încadrează în nici una dintre condițiile prevăzute la art.3, în original.

(3) Dosarul pentru calitatea prevăzută la art. 2 lit.b), cea de persoană care a fost rănită în timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, trebuie să cuprindă următoarele documente:

a) înscrisuri oficiale eliberate de către organele/autoritățile competente din care să rezulte internarea medicală și leziunile suferite ca urmare a bătăilor din timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată;

b) cerere tipizată privind acordarea calității prevăzute la art. 2 lit.b), în original;

c) actul de identitate a persoanei care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.b), în copie;

d) două fotografii tip pașaport;

e) declarație pe propria răspundere din care să reiasă că persoana care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.b) nu se încadrează în nici una dintre condițiile prevăzute la art.3, în original;

f) alte documente utile în susținerea cererii din care să rezulte data și locul internării și cauzele acesteia ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată.

(4) Dosarul pentru calitatea prevăzută la art. 2 lit.c), cea de persoană care a fost arestată ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din 13-15 iunie 1990, trebuie să cuprindă următoarele documente:

a) înscrisuri oficiale eliberate de către organele/autoritățile competente din care să rezulte privarea de libertate în locuri de detenție, pentru efectuarea de cercetări sau constrângerea, atât prin monitorizarea neîntreruptă, cu orice mijloace cât și prin presiuni sau ordine directe, în legătură cu evenimentele mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată;

b) cerere tipizată privind acordarea calității prevăzute la art. 2 lit.c), în original;

c) actul de identitate a persoanei care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.c), în copie;

d) două fotografii tip pașaport;

e) declarație pe propria răspundere din care să reiasă că persoana care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.c) nu se încadrează în nici una dintre condițiile prevăzute la art.3, în original;

f) alte documente utile în susținerea cererii din care să rezulte data și locul arestării și cauzele acesteia ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată.

(5) Dosarul pentru calitatea prevăzută la art. 2 lit.d), cea de persoană care a fost reținută ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, trebuie să cuprindă următoarele documente:

- a) înscrisuri oficiale eliberate de către organele/autoritățile competente din care să rezulte privarea de libertate în locuri de deținere, pentru efectuarea de cercetări sau constrângerea, atât prin monitorizarea neîntreruptă, cu orice mijloace cât și prin presiuni sau ordine directe, în legătură cu evenimentele mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată;
- b) cerere tipizată privind acordarea calității prevăzute la art. 2 lit.d), în original;
- c) actul de identitate a persoanei care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.d), în copie;
- d) două fotografii tip pașaport;
- e) declarație pe propria răspundere din care să reiasă că persoana care solicită calitatea prevăzută la art. 2 lit.d) nu se încadrează în nici una dintre condițiile prevăzute la art.3, în original;
- f) alte documente utile în susținerea cererii din care să rezulte data și locul reținerii și cauzele acesteia ca urmare a participării la acțiunile din timpul mineriadei de la București din perioada 13-15 iunie 1990, în original sau copie legalizată;

(6) Persoanele care solicită acordarea uneia dintre calitățile prevăzute la art. 2 poartă răspunderea penală pentru corectitudinea întocmirii dosarelor depuse.

(7) Pentru constatarea calităților prevăzute la art. 2 se înființează în cadrul Secretariatului de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989, denumit în continuare SSRML, o comisie alcătuită din secretarul de stat în calitate de președinte și 4 membri din rândul, angajaților SSRML. Cel puțin trei dintre membrii comisiei trebuie să aibă studii superioare juridice.

(8) Comisia prevăzută la alin.(1) procedează la soluționarea cererilor, verificând actele dosarelor care au fost depuse în termenele și în condițiile reglementate de prezenta lege.

(9) În urma admiterii cererii ca urmare a îndeplinirii condițiilor prezentei legi, SSRML va elibera pe numele titularului cererii un certificat și o adeverință tipizată, care atestă una dintre calitățile prevăzute la art. 2.

(10) Soluțiile vor fi comunicate în termen de 45 de zile lucrătoare de la depunerea cererii. În cazul comunicărilor prin poștă, cu confirmare de primire, care nu sunt ridicate de către destinatar, termenul de 30 de zile pentru contestație curge de la data publicării deciziei comisiei prevăzută la alin.(7) prin postare pe site-ul instituției/de la data comunicării prin poștă a soluției.

(11) Persoanele nemulțumite, care nu au obținut certificat pentru atestarea calităților prevăzute la art.2) din prezenta lege sau care consideră, pe bază de probe, că în cazul altor persoane cărora le-a fost eliberat un certificat pentru atestarea calităților prevăzute la art.2) din prezenta lege, nu au fost respectate prevederile prezentei legi, pot face contestație împotriva deciziilor de admitere sau respingere în sensul formulării unor acțiuni în instanțele de contencios

administrativ, conform Legii nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, în termen de maximum 30 de zile de la data comunicării soluției.

12) În cuprinsul contestației vor fi prezentate expres și lipsit de orice echivoc datele de identificare ale contestatarului, actele sau faptele contestate și, totodată, vor fi anexate documente doveditoare în susținerea contestației. Orice contestație care nu conține datele de identificare sau semnătura contestatarului, precum și motivele contestației este nulă.

(13) Secretariatul de Stat va înainta periodic Președintelui României propunerile de atribuire a calităților pentru persoanele ale căror cereri au fost admise, în vederea publicării acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(14) În termen de 45 de zile după acordarea calităților de către Președintele României și publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I, Secretariatul de Stat transmite către casele de pensii adeverințele prevăzute la alin.(9) pentru persoanele ale căror cereri au fost admise.

(15) Modelele certificatelor care atestă calitățile prevăzute la art. 2, ale adeverințelor tipizate și modul de eliberare ale acestora, vor fi aprobate prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

Articolul 5

(1) Persoanele care au obținut certificatul care atestă una dintre calitățile prevăzute la art. 2, beneficiază de următoarele drepturi:

a) o indemnizație lunară reparatorie, calculată pe baza coeficienților de multiplicare ce vor fi aplicați asupra câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și aprobat prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat, aferent anului pentru care se face plata, echivalentă cu un coeficient de 1,10;

b) accesul gratuit la tratamente și medicamente în spitalele, policlinicile, bazele de tratament și unitățile din stațiuni balneoclimaterice, aparținând Ministerului Sănătății, Ministerului Apărării Naționale și Ministerului Afacerilor Interne, cheltuielile urmând a fi suportate din bugetele ministerelor respective și al Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate;

c) accesul gratuit la toate medicamentele, prin medicul de familie, costul integral al acestora fiind suportat din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate;

(2) Indemnizația prevăzută la alin. (1) lit.a) se va acorda persoanelor cărora le-a fost eliberat certificatul, în baza unei adeverințe tipizate, care va fi transmisă de către SSRML caselor de pensii.

(3) Sumele aferente plății indemnizațiilor pentru calitățile prevăzute la art. 2 se suportă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și vor fi plătite de către casele județene de pensii,

respectiv de Casa de Pensii a Municipiului București, de casele de pensii din subordinea Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor și Serviciului Român de Informații.

(4) Reglementările prevăzute de legislația privind pensiile, proprie fiecărui plătitor, referitoare la stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, expertizare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit, se aplică și indemnizațiilor prevăzute de lege, dacă aceasta nu dispune altfel.

(5) Drepturile acordate conform prezentei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi.

Articolul 6

În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Secretariatului de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 va elabora normele metodologice de aplicare a prezentei legi, care se vor aproba prin hotărâre a Guvernului.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României republicată.

Președinte Camera Deputaților,
Ion-Marcel CIOLACU

Președintele Senatului,
Alina-Ștefania GORGHIU